

11/10/2023

לכבוד

שר הפנים, מר משה ארבל
ראש רשות האוכלוסין, מר אייל סיסו

מיפוי מצוקות ישראלים בהליכי הסדרת מעמד עם בן/בת זוג זר/ה בצל המלחמה

האגודה הישראלית לזוגות בינלאומיים (ע"ר) מתכבדת להציג מיפוי מעמיק של מצוקות רחב של ישראלים הנמצאים בהליכי הסדרת מעמד ברשות האוכלוסין עבור בן/בת זוג זר/ה, נוכח מצב הלחימה ומבצע "חרבות ברזל", וכן פתרונות מוצעים למצוקות הנ"ל.

הקשיים שלהלן נובעים מהתלות העמוקה של אותם תאים משפחתיים בפעילותם התקינה של **שירותי קבלת הקהל בלשכות מנהל אוכלוסין** ברחבי הארץ. משכך, כל פרק זמן במהלכו נסגרות לשכות לקבלת קהל משפיע באופן ישיר על מצבת הזכויות של אותם ישראלים ובני משפחתם. עמדת העמותה היא שיש להתייחס לשירות שרשות האוכלוסין מעניקה בכלל, ולזוגות בינלאומיים בפרט, כשירות חיוני שחובה על משרד הפנים לספק לו תחליפים ופתרונות הולמים במקרה של סגירת לשכות.

נזכיר, כי כל השירותים הקשורים לאשרות ניתנים בשגרה באופן פרונטלי בלבד, וכן בלשכה המשוייכת לעיר המגורים בלבד (בניגוד לשירותי מרשם אשר ניתן לקבל בכל לשכה בארץ ללא קשר למקום המגורים).

כמו כן חשוב לציין כי המלחמה מגיעה על רקע מצוקה חריפה בעניין התורים וזמני טיפול בתחום האשרות, שהחמרה בחודש יוני האחרון עקב מבצע "מרתון דרכון", במסגרתו הושבתו רוב מחלקות האשרות ברחבי הארץ. זמני ההמתנה לקבלת טיפול, החלטה או מענה בנושאי אשרות אינו עומד כיום בשום רף מינימלי של התנהלות מנהלית תקינה.

המצוקות מנויות מהחמורה ביותר, לקלה ביותר (הפשטה ביותר לפתרון):

1. **היעדר מעמד בישראל (שלב ביניים לפני אשרה)** - בישראל שוהים אלפי זרים הנמצאים בשלבים שונים שלפני קבלת מעמד מכוח זוגיות. זרים אלה יכולים להימצא בישראל באשרת תייר, באשרה זמנית אחרת (עבודה, סטודנט וכ"ו) או ללא אשרה בתוקף. יש להכיר בכך שלהשהיית הטיפול בבקשות יש השפעה ישירה על זכויות אדם בסיסיות של התא המשפחתי, היא מהווה נטל כלכלי ונפשי כבד, ולא מאפשרת לצדדים, לרבות הצד הישראלי, חיים נורמליים ובטוחים.

פתרון מוצע: ראשית, לאשר ככלל מתן אינטרוויזה גם לבני זוג של ישראלים שממתינים למתן החלטה ושוהים בישראל במעמד "תייר", בייחוד במצב של סגירת לשכות שמעכב את הטיפול בבקשותיהם. שנית, לקדם בקשות של זוגות הממתינים תקופות ארוכות (מעל חצי שנה) על ידי העברת הפגישות והשימועים ללשכות הפתוחות, או פתיחת לשכה ייעודית באיזור בטוח יחסית בארץ, שתאוייש על ידי מספר פקידי אשרות ותטפל בבקשות של זוגות הממתינים תקופות ארוכות מאוד לקידום בקשתם.

2. **זוגות "מרוחקים" (הישראלי בישראל והזר/ה בחו"ל)** - הגשת בקשה להסדרת מעמד בעוד בן הזוג הזר ממתין בחו"ל היא דרך הפעולה המותווית על ידי רשות האוכלוסין בנהליה. למרבה הצער, עקב

מצוקת השירות ברשות האוכלוסין, נוצר מצב שבו זוגות ממתניים חודשים ארוכים (ולעיתים אף למעלה משנה) בנפרד, עד שרשות האוכלוסין מסיימת את בדיקותיה ומאשרת את כניסת בן/בת הזוג הזר/ה ארצה. גם בזמני שגרה מדובר בקושי משמעותי ביותר שאלפי ישראלים ובני זוגם מתמודדים איתו, ופגיעה אנושה בזכותם החוקתית של אלפי ישראלים לחיי משפחה. בזמן מלחמה הקושי לשהות בנפרד מבן הזוג והמשפחה מורגש ביתר שאת, מסיבות ברורות.

פתרון מוצע: פתיחת "תיבת מייל הומאניטרית" בה תעבד הרשות בקשות של זוגות המעוניינים להתאחד בארץ במהלך הלחימה. לאשר לכל הפחות כניסת בן/בת הזוג באשרת "תייר" עבור זוגות שכבר הגישו את מסמכי הסף לקבלת אשרה ובן הזוג נתין של מדינה הנהנת מפטור מאשרה. כמו כן לאשר כניסה במקרים הומניטריים המצדיקים זאת (בדגש על פצועים, אבלים, בני משפחה בישראל חטופים, פוסט טראומה וכו'). ניתן להגביל באמצעות דרישה להפקדת ערבות במקרה הצורך.

3. **זכאות לשדרוג מעמד** - במהלך החודשים אוקטובר - דצמבר צפויים זוגות רבים (הערכה- אלפים) להגיע למועד הזכאות לשדרוג מעמד (לרובם כבר תואמו פגישות בלשכות הרשות) - שדרוג מאשרת ב/1 לאשרת א/5 (תושבות ישראלית) או שדרוג מאשרת א/5 לאזרחות ישראלית או תושבות קבע ישראלית. סגירת הלשכות לקבלת קהל משמעותה השהיית הזכאות של אותם אנשים לזכויות אזרח משמעותיות, שלהן השפעה מכרעת על התא המשפחתי והתנהלותו (בייחוד במעבר בין אשרת ב/1 לא/5).

פתרון מוצע: עקב ההבנה שמדובר בבקשות מהותיות הדורשות בדיקות מעמיקות, ושקיים קושי ממשי לעבדן בלשכות שאינן "לשכת האם" של הזוג, יש לאפשר שדרוג מעמד במקרים הומניטריים מיוחדים. מוצע לפתוח "תיבת מייל הומאניטרית" אליה יוגשו בקשות של זוגות שיש להם זכאות לשדרוג מעמד. דוגמאות למקרים שיש לאשר (דוגמאות אמיתיות מתקופת "מרתון דרכון"): זכאות לאזרחות שקמה לאם זרה בהיריון מתקדם, זכאות למעמד א/5 לאחר שכבר נתנה החלטה ורק טרם נתנה אשרה בפועל, זכאות למעמד א/5 לבן/בת זוג קשישים, זכאות לזוגות שחוו טרגדיה משפחתית וכו'.

4. **הארכת אשרה קיימת** - במהלך החודשים אוקטובר - דצמבר צפויות לפקוע אלפי אשרות שהייה של בני/בנות זוג של ישראלים (להערכתנו לפחות כ-7,000 אשרות, הנתונים בידי הרשות). יש לוודא שמירה על הרצף ההגירתי של כל הזוגות בעלי אשרה בתוקף שהיו אמורים לחדשה במסגרת פגישות בלשכות שנסגרו. יש לשים לב גם לקושי של זוגות מסוימים להגיע לפגישות יחד עקב גיוס מילואים או "היתקעות" בחו"ל. יובהר ש"פער אשרה" (גם אם זמני) עלול לפגוע באופן ניכר בביטוח לאומי (כיסוי רפואי, קצבאות) ובזכויות נוספות הקשורות למעמד.

פתרון מוצע: באם המערכה תימשך, הארכה ממוחשבת נוספת של כל אשרות השהייה התקפות לתקופה קצובה בזמן והפצת הודעה מפורטת המסבירה מי זכאי להארכה, לכמה זמן ניתנה, ואיך ניתן להפיק או לאמת את קיומה של האשרה המוארכת (עבור מעסיקים, בנקים, חברות תעופה ועוד). כמו כן חשוב להבהיר האם ההארכה חולשת על זרים שנמצאים פיזית מחוץ לישראל, אך עם אשרה בתוקף (במסגרת חופשה, נסיעה קצרה וכו').

5. **יציאה מישראל ו"אינטרויזה"** - זרים רבים המתגוררים בישראל וכן תאים משפחתיים מעורבים מעוניינים לצאת מהארץ בזמן תקופת הלחימה. עקב סגירת הלשכות קיים קושי משמעותי להפיק אשרת כניסה "אינטרויזה" הדרושה לנושאי אשרות על מנת לצאת מן הארץ כדי לשוב אליה.

פתרון מוצע: להוציא נוהל חירום לפיו רשות האוכלוסין תאשר יציאה וחזרה לישראל ללא אינטרויזה בתקופת הלחימה, וכל עוד האשרה העיקרית בתוקף (בדרכון או תוקף ממוחשב). ניתן להגביל את הנוהל לסוג מסוים של אשרות (לדוגמה, אשרות בן/בת זוג בלבד). לחלופין, להתוות שניתן יהיה להפיק אשרות אינטרויזה ללא זימון תור מראש בכל הלשכות הפתוחות בארץ, ללא שיוך למקום המגורים. כמו כן, נדרשת הכרה של רשות האוכלוסין במצב המיוחד בעורף וברצונם של אזרחים זרים לצאת מגבולות ישראל "עד יעבור זעם". מצופה מהרשות שלא לזקוף לחובתם של זוגות בינלאומיים שהייה מחוץ לישראל בתקופת הלחימה, בחישוב מניין הימים המותר לשהייה בחו"ל במסגרת בחינת מרכז חיים.

6. **רישום ילודים** - זוגות בינלאומיים בהם אב ישראלי ואם זרה יולדת, לא מקבלים מספר ת.ז. קבוע לילוד בבית החולים ולא זכאים להכליל את הילוד במרשם האוכלוסין אלא במסגרת פגישה פרונטלית בלשכת מנהל אוכלוסין. ברוב גדול של המקרים הפגישה היא "טכנית" שכן עבור זוגות "מוכרים" קמה זכאות להכללת הילוד במרשם האוכלוסין על סמך הצהרה בלבד.

פתרון מוצע: להתוות נוהל ברור (בתור התחלה הודעה רשמית ברורה) שיאפשר רישום ילודים בכל לשכה בארץ, בשעות פתיחה מורחבות (לרבות במחלקת מרשם) וללא שיוך למקום המגורים של המשפחה.

בנוסף למצוקות הרוחביות, הרלוונטיות למספר גדול של אנשים, מומלץ להפעיל תיבת מייל הומאניטרית כללית על מנת לאפשר מתן מענה למקרים פרטניים מיוחדים, של אזרחים ו/או זרים הזקוקים לשירותים דחופים בתחום האשרות.

בברכת ביטחון וימים שקטים יותר,

עו"ד ליאור ברס

יו"ר האגודה הישראלית לזוגות בינלאומיים (ע"ר)

העתק:

חמ"ל לשכת עורכי הדין,

ועדת הפנים,

ח"כ גלעד קריב,

ח"כ יבגני סובה